

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Gesworen Hoek

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: O.b.s. Gesworen Hoek

Datum bezoek : 22 oktober 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: Rob van Haren

Sardes, Utrecht

december 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: *Astrid van der Weide (interim-directeur)*, *Milou Pelle (IB-er)*, *Wil Wagemans (leerkracht groep 3)*, *Rob Ootmaijer (leerkracht groep 7-8)*, *Wendy v.d. Oever (ouder van een dochter in groep 3 en een zoon in groep 6)*, *Nasira Hoban (ouder van een dochter in groep 6 en een dochter in groep 8)*
- observaties bij enkele lessen: groep 4-5: grootste deel van groep 4 zit bij de taaltuin (buiten de klas) de andere kinderen hebben rekenen
groep 1-2: zelfstandig werken + een klein groepje krijgt instructieles woordenschat
groep 7-8: groep 7 rekenen (instructieles) en groep 8 zelfstandig werken.
- een teamgesprek - aanwezig waren: het hele team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groei mogelijkheden

Openbare basisschool Gesworen Hoek is een kleine basisschool in de wijk Reeshof in Tilburg. Begin jaren 80 is de school in deze nieuwbouwwijk meegegroeid naar (midden jaren 90) zelfs ongeveer 500 leerlingen, maar met de terugloop van kinderen in de wijk, maar ook onder invloed van een toeloop van allochtone leerlingen, is de school ook teruggelopen. Sinds 3 jaar stabiliseert de school rond de 140 leerlingen. De school zit nu in een ruim, licht gebouw, waarbij de klassen geordend en rustig zijn ingericht. Rond de school ligt veel extra speelruimte waar door de kinderen ook regelmatig gebruik van gemaakt wordt.

De kinderen komen niet alleen uit de eigen wijk, maar ongeveer één derde komt uit de naastgelegen wijk (Wandelbos). De ouders geven aan, dat zij de school kiezen vanwege het feit dat deze in de buurt is, maar ook dat de school kleinschalig is, een prettige sfeer heeft en aandacht heeft voor de ouder. De school positioneert zich ook in de wijk door te participeren in activiteiten in de wijk en ook een ondersteuning aan ouders te bieden bij bijv. het invullen van formulieren en aanvragen van zaken.

De kinderen zijn verdeeld in 6 groepen (groep 1-2 (2), 3, 4-5, 6, 7-8). De combinatieklas bij de kleuters is een bewuste keuze van het team, maar door het leerlingaantal is het ook noodzakelijk gebleken om een combinatiegroep 4-5 en 7-8 te maken. Het team geeft aan dat zij overtuigd zijn dat ouders liever geen combinatiegroep hebben. Zelf ervaren ze het als lastenverzwarend, maar zijn met elkaar bezig om ook in deze groepen de ontwikkeling van de kinderen optimaal te begeleiden.

Mede doordat veel kinderen voordat ze naar de basisschool gaan niet naar een peuterspeelzaal gaan, komen ze met een taalachterstand op school. Bij de kleuters wordt intensief aan taal / woordenschat gewerkt en voor de groep 4 is er een speciale taaltuin. In de groepen 1 t/m 8 wordt Engels gegeven. De ouders worden zo veel mogelijk betrokken bij de leerstof die de kinderen aangeboden krijgen en de manier waarop dit gebeurt. Zo is het team begonnen met het regelmatig uitnodigen van de ouders van de kleuters en hen uitleg te geven van hetgeen de kinderen in die week gaan doen.

Ongeveer een kwart van de leerlingen heeft een weging. Slechts een zeer gering aantal kinderen doubleert (in de afgelopen 4 jaar totaal 4 kinderen), waarbij er bij doublure vrijwel uitsluitend sprake is van kleuterverlenging.

Obs Gesworen Hoek hanteert het leerstofjaarklassensysteem. De school wil zich verder ontwikkelen door te gaan werken met meerdere niveaugroepen (nu zijn de niveaugroepen wel opgenomen in de groepsplannen, maar wordt het werken hiermee nog lang niet altijd in de praktijk gebracht) en het zelfstandig werken. Hierbij worden zij inhoudelijk begeleid, maar de ontwikkelingen zijn nog te kort in gang gezet om nu al te praten van geborgde ontwikkelingen.

Het team heeft de afgelopen jaren veel wisselingen meegemaakt. Hierdoor zijn er relatief veel nieuwe leerkrachten werkzaam, waardoor het borgen van vernieuwingen lastig is. Sinds vorig jaar is een nieuwe IB-er aangesteld die meer tijd (3 dagen per week) beschikbaar heeft gekregen. De ouders geven aan, dat zij dit als heel positief ervaren. De directeur is sinds begin dit schooljaar met ziekteverlof en wordt vervangen door een collega-directeur.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☒ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van obs Gesworen Hoek weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

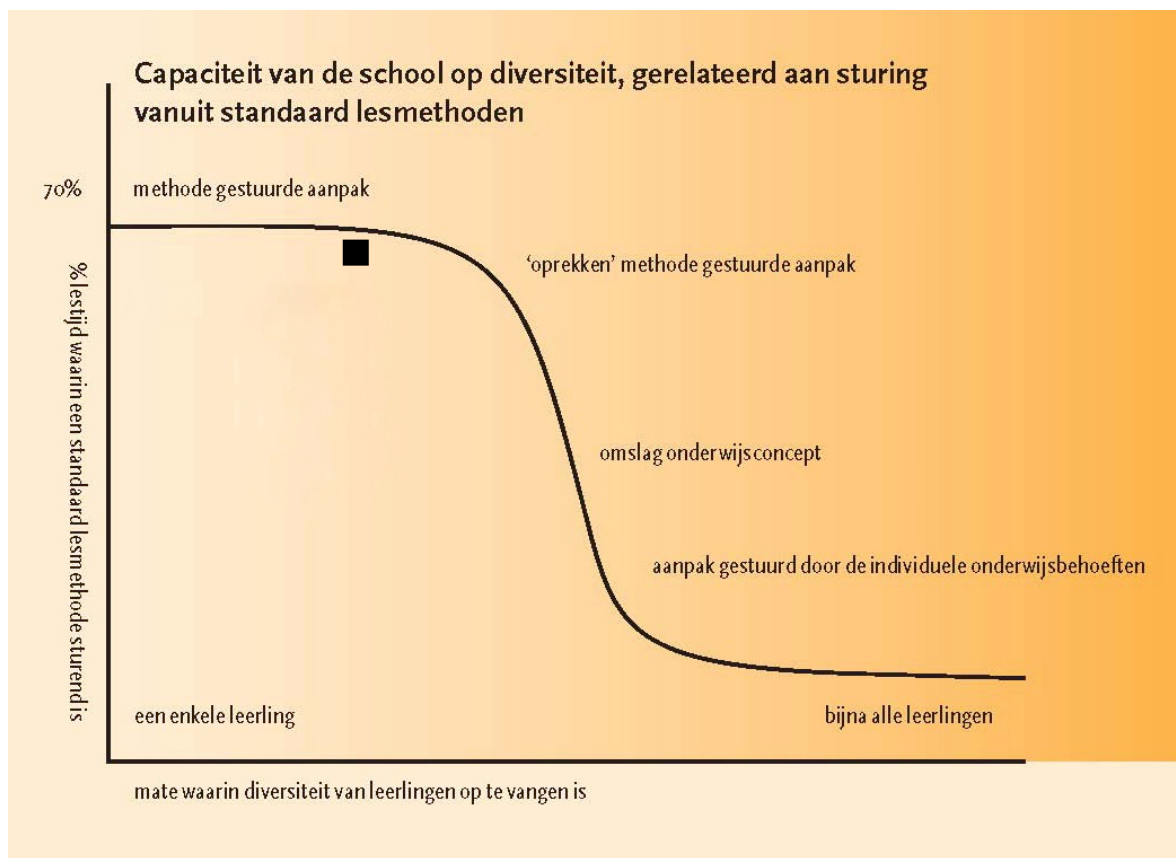
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

O.b.s. *Gesworen Hoek* bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☒ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☐ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool.

De school is begonnen met de transitie naar een netwerkschool plus, maar de ontwikkelingen zijn nog niet zo ver dat dit ook daadwerkelijk al bereikt is.

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

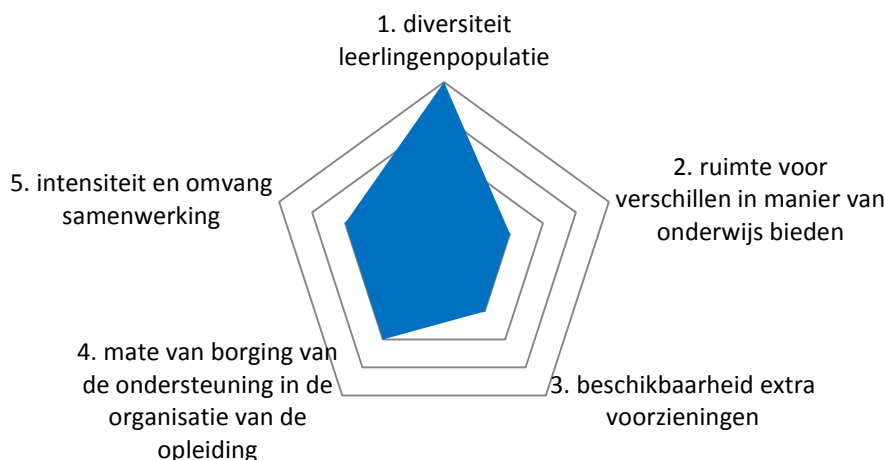
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is obs Gesworen Hoek te karakteriseren als een **netwerkschool**. Zij hebben ontwikkelingen ingezet in de richting van een netwerkschool plus. Deze ontwikkelingen zijn nog onvoldoende geborgd en eigen gemaakt om de school als netwerkschool plus te kenschetsen.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De schoolpopulatie van obs Gesworen Hoek is een afspiegeling van de wijk en daarmee heeft de school ook een zeer gemêleerd publiek. Op de school zitten kinderen van 25 verschillende nationaliteiten. Het spreekt voor zich dat de cultuurachtergronden daarmee sterk verschillend zijn. Opvallend aspect hierbij is, dat ook bij de oudere kinderen er relatief weinig Nederlands thuis wordt gesproken (uit een eigen onderzoekje constateerde vorig schooljaar de leerkracht van groep 8 dat van de 27 kinderen er 18 thuis geen Nederlands spraken).

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De lessen die geobserveerd zijn, geven het beeld dat de school methode gestuurd werkt. Dit wordt ook bevestigd in het interview. De kinderen werken aan dezelfde opdracht en differentiëren niet of nauwelijks in verwerking of instructie. De kinderen hebben wel een taakbrief, maar die is ook voor alle kinderen gelijk opgezet en de kinderen mogen zelf het moment en de volgorde van uitvoeren (binnen de tijd van zelfstandig werken) van de opdrachten kiezen.

In de groepen wordt gewerkt met een instructietafel voor de verlengde instructie, waarbij is waargenomen dat er gedeeltelijk sprake is van een herhaalde instructie en begeleid verwerken.

In alle groepen wordt het digibord gebruikt.

Bij de verwerking wordt de time-timer aangezet en wordt het stoplicht gebruikt.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De school is begonnen met een ontwikkeltraject in het zelfstandig werken. Hierbij zou de mogelijkheid er zijn, om de taakbrieven meer passend bij de individuele behoefte te maken en daarmee ook in de richting te gaan van de wens om meer op maat aan te kunnen bieden (o.a. door leergesprekken met leerlingen)

De verlengde instructie zou zich verder kunnen ontwikkelen als deze op een andere wijze dan de eerdere instructie gegeven wordt en de instructietafel zich daadwerkelijk beperkt tot het doel dat hij heeft. Ook zou het initiatief voor extra instructie mogelijk meer bij de kinderen gelegd kunnen worden om de betrokkenheid bij de les en de zelfverantwoordelijkheid te stimuleren.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Zowel in het interview als in het teamgesprek wordt aangegeven, dat als er meer formatieve ruimte zou ontstaan, er dan eerder afgestapt zou worden van de combinatiegroepen dan dat er gekozen zou worden voor extra handen in de klas.

Uit de inventarisatie komt dat er slechts een kleine hoeveelheid extra materialen beschikbaar is en in de klassenpraktijk is het gebruik van aanvullende, remediërende, andere materialen niet waar genomen.

Wel wordt er veel gebruik gemaakt van de computer.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Binnen de groepen die nu als combinatiegroep draaien, zou mogelijk ook ondersteuning kunnen komen in het effectief gebruiken van deze organisatievorm. Zo zijn er mogelijkheden om, zonder het leerstofjaarklassensysteem los te laten er toch gebruik gemaakt kan worden van de heterogeniteit die er is in de groep. Dit betekent wel het accepteren van het feit dat er gewerkt wordt met combinatiegroepen en dat hier juist de kracht in gezocht wordt.

Hiernaast zou het zoeken, aanschaffen en implementeren van een aantal goede ondersteunende, aanvullende materialen de mogelijkheid bieden om meer op maat een aanbod te realiseren.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De school is in een ontwikkelfase. Daarbij worden zij ondersteund en worden de afspraken zo goed mogelijk vastgelegd. Er is daarbij momenteel een belangrijke rol weggelegd voor de IB-er. Doordat deze meer tijd beschikbaar heeft, kan de borging nu meer plaats vinden.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Er wordt momenteel geen leerlingvolgsysteem gehanteerd voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Wel worden er jaarlijks sociogrammen gemaakt in de groepen. De begeleiding van met name neveninstromers (waaronder veel asielzoekers) en het optimaal ondersteunen van het verbeteren van het gedrag kan door de inzet van een leerlingvolgsysteem op dit gebied, gekoppeld aan een methode, sterk ondersteunend zijn voor leerkracht, maar ook voor de ouders.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Obs Gesworen Hoek heeft een intensieve en goede samenwerking met de scholen in de directe omgeving, maar ook met voorschoolse instanties. Daarnaast wordt de samenwerking met de buurt gezocht door het team.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De samenwerking met de centrale dienst van Plein013 wordt nu aangegeven als nihil. Mogelijk dat verbetering van deze samenwerking kwaliteit ondersteunend kan zijn en de lijnen voor extra inzet en ondersteuning korter worden.

Punt van aandacht is daarnaast toch ook wel de grote groep kinderen die zonder voorafgaande peuterspeelzaal of kinderdagverblijf naar de school komen (ongeveer 60 %). De samenwerking met de peuterspeelzalen zijn wel goed, maar daarmee bereik je die 60 % niet. Mogelijk dat een intensivering van samenwerking met onder andere jeugdzorg kan leiden tot een verhoging van het aantal kinderen dat een voorschools aanbod krijgt.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Tijdens de teamdiscussie zijn alle stellingen besproken en de onderstaande waardering is er aan gegeven:

rangorde	team De Gesworen Hoek
<div> <div>sterk argument</div> <div> </div> <div>zwak argument</div> </div>	-5- De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden
	-2- Ik merk niet zo veel van Passend Onderwijs
	-7- Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij “buitenbeentjes”
	-12- Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten
	-3- Veel “zorg”-leerlingen op een school schrikt ouders af, dat is geen goede PR
	-11- Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger
	-1- De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug
	-8- Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is
	-6- Liever klassenverkleining dan extra handen
	-9- Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas
	-10- Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties
	-4- Door Passend Onderwijs krijgt de “gewone” leerling te weinig aandacht

Enkele opmerkingen die daarbij gemaakt zijn:

- Bij -5- : je bent er als leerkracht als eerste bij. Als je duidelijk alles in je groep bespreekt, dan is er meer begrip voor elkaar
- Bij -2- : er lijkt niet zo veel veranderd bij ons op school. Je houdt de kinderen wel langer hier, maar we voelen het niet als extra druk dat we kinderen langer zouden moeten houden. Je kijkt nu meer wat er nog mogelijk is.
- Bij -7- : als je te veel de methode volgt, dan vallen er veel kinderen af. Dat vraagt dus wel leerkrachtvaardigheid om de methode niet allesbepalend te laten zijn. “Ik heb me verkeken op wat kinderen al kunnen als je i.p.v. de methode vanuit de doelen werkt.”
- Bij -3- : het kan wel zo zijn dat het ouders afschrikt. Ze vinden wel goed dat kinderen met extra ondersteuningsbehoefte in een reguliere basisschool blijven, maar het is wat anders als dat in de klas van mijn kind is. Het ligt er ook wel aan hoe je er als school over communiceert, want ouders kunnen op die manier ook zien hoe veel we voor alle kinderen doen.
- Bij -11- : dat denk ik wel, want we moeten nu veel meer kennis hebben van allerlei zaken. Het lesgeven is absoluut veranderd. Het is ook meer een steun en stimulans om je leerkrachtvaardigheden verder te ontwikkelen.

- Bij -6- : extra handen in de klas is voor de “problematieken”. Klassenverkleining leidt niet tot kwaliteitsverbetering. Extra handen betekent ook nog eens deskundigheidsbevordering van de leerkracht die dit in de klas heeft. Het ligt er dan natuurlijk wel aan hoe je het inzet.
- Bij -10- : de zwakkere leerlingen worden meegetrokken door de sterkere kinderen. In een combinatieklas is het echter wel lastig om alles goed te regelen, maar in een 1-2 is dat anders. Nu we methode gebonden bezig zijn is het overigens wel moeilijk. Tussentijdse instroom van leerlingen is een ramp voor de groep.
- Bij -4- : er zijn geen “gewone leerlingen”. Als je goed differentieert en we voeren alles uit zoals we het willen, dan komt iedereen aan zijn trekken. We hebben nu ook extra de focus op de “middenmoot”.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☐ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

Het opleidingsniveau van de ouders uit de eigen wijk kan worden gekenschetst als gemiddeld. Vanuit de aangrenzende wijk (Wandelbos) komt sinds enige jaren een aanzienlijke groep kinderen (ongeveer 30 % van de huidige schoolpopulatie). Daarvan is het opleidingsniveau gekenschetst als laag

- *thuis taal:*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

De kinderen van de school hebben in totaal zo'n 25 verschillende nationaliteiten. De grootste groep kinderen is daarmee ook 2-talig opgevoed en een kleine groep zelfs 3-talig.

Uit een onderzoek dat vorig schooljaar door een leerkracht is gedaan in groep 8 bleek dat 2/3 van de kinderen thuis geen Nederlands sprak.

- *culturele achtergrond*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Hoewel de grootste groep kinderen een Turkse achtergrond hebben, zijn er met 25 nationaliteiten vele verschillende culturele achtergronden. Daarmee is de school echter toch wel een afspiegeling van de wijk.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Over het algemeen is er sprake van een laag gemiddeld niveau van leren.

- *leerstijlen*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

De school is onlangs begonnen met een traject van ontwikkeling op dit gebied. Met name in groep 1-2 wordt geprobeerd om meer vanuit de uitdaging kinderen zelf initiatief te laten nemen bij het zelfstandig werken. Dat zal doorgroeien in de komende jaren naar de andere groepen. Daarmee verwacht de school meer inzicht te kunnen krijgen in de leerstijlen en hier beter op te kunnen anticiperen.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Er is wel een groep kinderen die aangeduid worden als “druk”, maar de school heeft zich gespecialiseerd in het omgaan met gedragsproblemen. De leerkrachten hebben een specifieke aanpak in de groep en daardoor zijn er weinig kinderen die daarnaast nog speciale behoefte hebben in gedrag en omgang.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☒	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☒	☐	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☒	☐	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☒	☐	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

De school geeft aan, dat zij sterk in ontwikkeling zijn. Er zijn werkgroepen die zich richten op schoolontwikkeling (21st Century Skills, het nieuwe leren).

T.a.v. de eerste 5 aspecten wordt door de leerkrachten aangegeven dat zij nu allerlei zaken aan het uitproberen zijn, zoals het door het kind zelf sturing geven bij het zelfstandig werken. Door IB en directie wordt aangegeven dat er nog veel leerkracht gestuurd gewerkt wordt (de weekbrief geeft bijv. voor de hele groep aan wat ten minste gedaan moet worden) en het kind mag zelf het moment van verwerking kiezen. De eerste ontwikkelingen worden met name ingezet in de kleutergroepen.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☐ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☐ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

In het verleden heeft de school ook gewerkt met RT buiten de groep. Dat is nu niet meer: alle speciale onderwijsbehoeften worden in de groep aangeboden en dat gebeurt in enkele gevallen individueel, maar in veel gevallen door homogene subgroepen te vormen.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Hierbij worden met name de “plus-kinderen” genoemd. Bij de overige kinderen gebeurt dit niet of nauwelijks.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De kinderen zijn verdeeld in: groep 1-2, groep 3, groep 3-5, groep 6, groep 7-8.

Het feit dat er gewerkt wordt met combinatie-groepen is uitsluitend ingegeven door het leerlingaantal. Er is geen onderwijskundige keuze gemaakt voor de combinatiegroepen. Zodra de school hiertoe in staat is, zullen ze de kinderen zo veel mogelijk in homogene groepen indelen. Uitzondering zullen de groepen 1-2 blijven.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): **60 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **het in staat zijn toe wordt ingeschat op 100 %, het daadwerkelijk doen op 60 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **80 %**

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: **20 %**

Voor dit laatste aspect wordt soms de consultant ingezet. Het team wil dit aspect wel graag zelf gaan toepassen en dit is ook besproken, maar het staat nog in de kinderschoenen.

De school heeft in de afgelopen jaren te maken gehad met sterke wisselingen in het team. In de afgelopen 4 jaar zijn er 3 directeurs geweest, waarbij de zittende directeur vanwege ziekteverlof na de vakantie afwezig is en vervangen wordt door een interim-directeur, maar zijn er ook wisselingen geweest bij IB en zijn er meerdere nieuwe leerkrachten werkzaam op de school. Hierdoor is het moeilijk om collectieve kennis op te bouwen en optimaal het leerkrachthandelen af te stemmen op elkaar.

In het gesprek wordt ook aangegeven, dat in het verleden de school ook regelmatig enthousiast begonnen is aan veranderingen en vernieuwingen, maar dat een volledig doorontwikkelen en borgen van zaken vaak niet is gelukt.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

☒	vooral individuele aanpak van leerkrachten
☐	aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
☐	teamaanpak

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

☒	niet of nauwelijks
☐	soms
☐	vaak

Ouders worden niet betrokken bij de manier van lesgeven. Zowel ouders als teamleden geven in het interview aan dat zij vinden dat de leerkracht de professional is en dat die het beter in kan vullen. Wel is de school dit jaar m.n. in de groep 1-2 begonnen met een wekelijkse uitleg aan de ouders wat er besproken gaat worden en op welke wijze. Dat stelt de ouders in staat om thuis aansluitend aandacht aan te besteden.

In andere groepen wordt ook aan ouders uitgelegd op welke wijze er bijvoorbeeld gerekend wordt, opdat ouders bij het helpen met het maken van huiswerk dit op dezelfde manier kunnen doen.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

In de afgelopen jaren is er sterk aandacht geschonken aan de pedagogische aanpak en met name op de aanpak van gedrag. Hoewel het team dus in de afgelopen jaren sterk is gewisseld, wordt in het interview aangegeven dat het team een duidelijke collectieve kennis heeft op het gebied van gedrag.

Daarnaast is dit jaar het zelfstandig werken in ontwikkeling (begeleid) en dit wordt in teamverband gedaan.

Vorig schooljaar is gestart met het werken met trendanalyses, met het oog op ontwikkeling naar opbrengstgericht werken.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?
In groep 1-2 en in groep 3 zijn beide een LIO-er aanwezig (2 dagen per week)
In groep 3 t/m 8 is een vakleerkracht handenarbeid (1 dag per week) en een vakleerkracht gymnastiek (4 uur per week) aanwezig.
In groep 4-5 zijn hulpouders (1/2 uur per week) aanwezig.
 - **buiten** de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?
Voor de kinderen in groep 4 is de taaltuin: in totaal 2 dagdelen per week worden kinderen apart genomen en krijgen extra taalondersteuning en woordenschattraining.
Voor de groepen 5 t/m 8 met een hogere intelligentie is er een plusklas (1 ½ uur per week).

Opmerking: de school heeft intensief samengewerkt in het kader van de brede school. Hoewel deze term niet meer gebruikt wordt, worden er veel activiteiten samen met anderen ontwikkeld voor ouders (hoe help ik mijn kind op school, maar ook activiteiten samen met de buurt) en voor kinderen (woordenschattraining, SLB, speelleerclub).

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Methodes die gebruikt worden: Maatwerk, Kien, Vooruit.

Materialen die ingezet worden: wiebelkussens, aangepast meubilair (voor 1 kind) aangepast schrijfmateriaal, blokschrift schrijven.

Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Plusklas/taaltuin, handvaardigheidslokaal, aula, 2 extra werkruimtes

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Speelzaal

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Geen

buitenruimten

De school beschikt over een zeer ruime speelplaats en naast de school bevindt zich ook speelruimte (de Breukelentuin en een voetbalveld). Hier kan de school ook gebruik van maken.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

*

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	X	visuele beperkingen
	X	auditive beperkingen
	X	spraak/taal belemmeringen
X	X *	cognitieve beperkingen
	X	motorische beperkingen
	X	beperkingen door langdurige ziekte
X *		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
X *		ADHD
X		dyslexie
	X	overige psychiatrische aandoeningen
X		gedragsproblemen
X		onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl.

dit wordt gedaan samen met de consulente

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				X
Bureau Jeugdzorg		X		
GGD			X	
GGZ		X		
MEE	X			
(Kinder)ziekenhuis		X		
Revalidatiekliniek	X			
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht Wethouder		X		
VVE-coördinator		X		
Politie			X	
anders, nl. Contour de Twern		X		

Naast deze kindgerichte aspecten wordt aangegeven, dat de school ook een extra ondersteunende rol heeft naar de ouders toe. Zo hebben veel ouders problemen met het invullen van formulieren en aanvragen t.b.v. de kinderen. Hierin biedt de school ondersteuning. Dit gebeurt in samenwerking met het buurtpunt en maatschappelijk werk.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

IB is verantwoordelijk.

De leerkracht zorgt voor input en uitvoering.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

In het zorgplan

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

IB. Kanttekening hierbij: er worden wel sociogrammen gemaakt, maar er is nog geen observatiesysteem en nog geen structurele aanpak

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De verantwoordelijkheid voor de doorgaande lijn ligt bij de IB-er. De individuele invulling bij de leerkracht.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

IB.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*

- *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De verantwoordelijkheid ligt bij de school. Zij nemen in vrijwel alle gevallen het initiatief. Daarbij worden de ouders geïnformeerd. De school is leidend in alle 4 de aspecten. De ouders in het gesprek geven aan, dat er een aanzienlijke verbetering te merken is in de begeleiding van de extra onderwijsbehoefte. Met name door de komst van een nieuwe IB-er en de uitbreiding van 1 naar 3 dagen is de zorgstructuur veel beter vorm gegeven. De ouders geven ook aan, dat zij regelmatig met de leerkracht contact hebben over de uitvoering van de onderwijsbegeleiding.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

In de wijk staat de Helen Parkhurstschool en in de directe omgeving ook bs. Het Westerweel. Hiermee is een vrij intensieve samenwerking en is er regelmatig overleg.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Dit beperkt zich tot de (veelvuldige) contacten die de IB-er heeft de zorg betreffende

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

De IB-er heeft regelmatig contact met de collega-IB-ers over aspecten de zorg betreffende. De directeur heeft veelvuldig contact met haar collega's. op leerkrachtniveau is er geen sprake van samenwerking.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Er is geen samenwerking met de centrale diensten van Plein013

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Er is een goed contact met de Reeshoeve / Kinderstad. Met het voortgezet onderwijs is er regelmatig overleg, informatie-uitwisseling en is er sprake van een warme overdracht.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Vanuit het verleden is er nog wel sprake van contacten met Westerwel, maar is er geen ander structureel overleg. De contacten zijn momenteel slechts gekoppeld aan individuele leerlingen.

Afsluitende opmerkingen:

Aan het einde van het interview geven de ouders aan, dat zij onder de indruk zijn wat de school allemaal doet, maar ook wat (zoals uit het interview blijkt) zij allemaal moeten doen. Zij zijn blij met de korte lijnen die er zijn tussen ouders en leerkracht, maar ook met de IB-er.

Vanuit de leerkrachten wordt aangegeven dat zij veel doen binnen de wijk voor de ouders en de kinderen. Dit zijn activiteiten die bij de populatie van de school ook min of meer verwacht worden, maar die (zeker bij het wegvallen van de extra middelen op basis van herkomst) niet bekostigd worden en dus nu extra op het bordje van het team liggen.

Een laatste constatering die gedaan wordt betreft het geringe aantal kinderen dat voorafgaand aan de basisschool een peuterspeelzaal heeft bezocht. Het betreft momenteel slechts ongeveer 40 % dat we een peuterspeelzaal heeft bezocht. Hierdoor ontbreekt bij een grote groep kinderen de informatie / registratie betreffende bepaalde ontwikkelingen en zijn de taalontwikkelingen lang niet altijd op voldoende niveau.